

EIDSIVATING LAGMANNSRETT

DOM

Avsagt: 08.02.2022

Saksnr.: 19-157977ASD-ELAG/

Dommere:

Lagdommer	Ola Rambjør Heide
Ekstraordinær lagdommer	Sverre Nyhus
Førstelagmann	Nina Sollie

Ankende part	Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS	Advokat Hakon Huus-Hansen
--------------	--	---------------------------

Ankemotpart	Ole Seigerud	Advokat Trine Hamborg Dahl
-------------	--------------	----------------------------

DOM

Saken gjelder spørsmål om avfall knyttet til bruken av tre hytteeiendommer er å anse som husholdningsavfall og derfor omfattet av kommunal renovasjonsavgift.

Gjøvik tingrett avsa 2. september 2019 dom med slik slutning:

1. Ole Seigerud frifinnes.
2. Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS dømmes til innen 14 – fjorten – dager etter dommens forkynnelse å betale sakskostnader til Ole Seigerud med kroner 15 602 – femtentusensekshundreogto.

Tingretten kom til at avfallet fra Ole Seigeruds tre hytteeiendommer var å betrakte som næringsavfall, og derfor ikke var underlagt tvungen renovasjonsordning. Tingretten frifant derfor Seigerud for kravet om betaling av renovasjonsavgift for de tre eiendommene.

Tingretten ga i dommen slik redegjørelse for bakgrunnen for saken:

Partene i saken er Hadeland og Ringerike Avfallsselskap (heretter «HRA») og Ole Seigerud. HRA er et interkommunalt selskap som har ansvaret for avfallshåndteringen i blant annet i Gran kommune. Seigerud er en privatperson, som driver hotell og camping gjennom selskapene Lygnasæter Hotell AS og Lygna Camp AS. Seigerud er også ansvarlig deltaker i selskapet Lygna 2 Eiendom DA.

De tre eiendommene saken gjelder er beliggende i Gran kommune, og har gnr. 299 bnr. 6, gnr. 299 bnr. 1 fnr. 20 og gnr. 299 bnr. 1 fnr. 21.

Hva gjelder eier- og festeforholdene til eiendommene, er Seigerud hjemmelshaver til gnr. 299 bnr. 6. Når det gjelder de to festetomtene, er det ikke opprettet egne grunnboksblad. I den grad det er nødvendig for resultatet vil retten komme nærmere tilbake til eier- og festeforhold til disse eiendommene under.

På hver av eiendommene er det oppført en hytte. Etter det som er opplyst er Lygna 2 Eiendom DA eier av hyttene, mens det er selskapet Lygnasæter AS som leier og drifter hyttene. Saksøkte har opplyst om at Lygna 2 Eiendom AS fikk igjen merverdiavgift ved oppføring av hyttene, og at Lygnasæter AS betaler merverdiavgift i forbindelse med driften av hyttene. Det er ikke omstridt mellom partene at hyttene leies ut som ledd i næringsvirksomhet.

De tre hytteeiendommene er lokalisert utenfor området som er regulert til camping. Gnr. 299 bnr. 6, gnr. 299 bnr. 1 fnr. 20 og gnr. 299 bnr. 1 fnr. 21 ligger henholdsvis

950, 690 og 570 meter fra hotellet/kafeteriaen, mens de ligger henholdsvis 150, 200 og 72 meter fra nærmeste avfallsbeholder tilhørende HRA.

Gran kommune er, som vist til over, en av flere kommuner som er medeiere i HRA. I medhold av forurensningsloven § 30, og Renovasjonsforskrift for innsamling mv. av husholdningsavfall for kommuner tilsluttet Hadeland og Ringerike avfallsselskap AS (HRA), er HRA gitt ansvaret for gjennomføring av pålagt innsamling av husholdningsavfall.

På bakgrunn av forskriften innkrevde HRA i perioden 2017-2018 renovasjonsavgift av Seigerud personlig. Blant kravene var de omtvistede krav som er til behandling i nærværende sak.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (HRA) har påanket tingrettens dom. Seigerud har tatt til motmæle. Eidsivating lagmannsrett samtykket 16. desember 2019 til at anken skulle behandles av lagmannsretten, jf. tvisteloven § 29-13 første ledd første punktum. Ved lagmannsrettens beslutning 20. april 2020 ble saken stanset, jf. tvisteloven § 16-17, etter begjæring fra begge parter. Etter begjæring fra HRA besluttet lagmannsretten 2. september 2021 å igangsette saken.

Ankeforhandling ble avholdt 24. november 2021 i lagmannsrettens lokaler i Hamar tinghus. Partene møtte og avga forklaring, i tillegg avga ett vitne forklaring, og det ble for øvrig ført slike bevis som fremgår av rettsboken. Før ankeforhandlingen innga Samfunnsbedriftene innlegg på vegne av allmenne interesser, jf. tvisteloven § 15-8.

Partenes påstander og påstandsgrunnlag

Ankende part – Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS – har i det vesentlige gjort gjeldende:

Det er ingen tvil om at alle de tre hyttene i vår sak er omfattet av tvungen kommunal renovasjonsordning og derfor gebyrpliktig. Forurensningsloven § 27 a med tilhørende forarbeider gjør det klart at med husholdningsavfall forstås avfall fra eiendommer som gir rom for hvile og som gir anledning til matstell. Hyttene i vår sak er fullverdige hytter som innehar disse funksjonene. Hyttene ligger adskilt fra hotell- og campingområdet på Lygna, og gjestene benytter ikke fellestjenester av betydning fra hotellet eller campingplassen. Leietakerne har tvert om sin egen husholdning i hyttene. Det er ikke tilstrekkelig for å anse avfallet som næringsavfall, at hyttegjestene hadde anledning til å benytte hotellets og campingplassens tjenester.

Det er uansett objektive kriterier som må legges til grunn – avgiftsforvaltningen kan ikke basere seg på uttalelser fra eierne om hvordan gjestene individuelt har valgt å innrette seg

under oppholdet. Seigeruds forklaring om omfattende bruk av fellestjenestene kan ikke legges til grunn – han modererte seg betydelig om omfanget av bruken av fellestjenestene og har heller ikke dokumentert påstandene om at hyttegjestene i realiteten bodde på hotellet.

Det er «eier» som er forpliktet til å betale renovasjonsavgift. Med dette forstås den som faktisk eier eiendommen. Dersom eiendommen er bortfestet for 30 år eller mer, er det fester som er ansvarlig. Når det er uklart hvem som er eier, er det en presumsjon for at registrert eier også er faktisk eier. Dette er i samsvar med det som er lagt til grunn for eiendomsskatt. Seigerud er registrert som eier av eiendommen gnr./bnr. 299/6, som den største hytta står på. Det er ikke tinglyst heftelser på eiendommen som får betydning for eierforholdene. Den fremlagte revisorerklæringen er ikke dokumentasjon for andre eierforhold enn det tinglyste. For hytta på festenummer 20 er Seigerud utpekt av allmenningen som fester og eier av hytta, og av fremlagt festekontrakt fremgår at opprinnelig festekontrakt er inngått med Lygnasæter v/Ole Seigerud. Det foreligger ingen dokumentasjon for at festeretten eller hytta tilhører andre enn Seigerud personlig. Festeavtale for festenummer 21 er oppgitt inngått med Seigerud, og allmenningen peker ut Seigerud som eier av hytta. Samlet sett må det derfor legges til grunn at Seigerud er abonnent, fester og eier og dermed riktig saksøkt.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap As har nedlagt slik påstand:

1. Ole Seigerud dømmes til innen 14 dager fra dommens forkynnelse å betale Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS, orgnr 966494816, kr 8.822,-, med tillegg av forsinkelsesrente ved for sen betaling.
2. Ole Seigerud betaler Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS' sakskostnader for tingretten og lagmannsretten.

Ankemotparten – Ole Seigerud – har i det vesentlige gjort gjeldende:

Avfall fra hyttene er næringsavfall etter loven, der det sentrale for grensedragningen mot husholdningsavfall er om det gis hvile og matstell som del av en virksomhet med høy grad av fellestjenester. Hensynet bak loven er å gi næringslivet større handlefrihet, noe som underbygger at hotellet kan velge å ha egen avfallsløsning.

Bruken av hyttene i vår sak skiller seg fra bruk av andre fritidsboliger: Det er ingen husholdning knyttet til utleiehyttene. Avfallet fra hyttene håndteres gjennom hotellet. Hyttene inngår i driften på Lygna, slik revisor har bekreftet, og avfallet er næringsavfall på linje med avfallet fra hotellet og campingplassen. Hyttene er de eneste utleiehyttene på Lygnasæter som leies ut aktivt. Utleien skjer gjennom Lygnasæter AS, etter at det er inngått en leiekontrakt mellom aksjeselskapet og Lygna Eiendom 2 DA. Hyttene driftes som utvidet del av hotellet, og det er stor grad av bruk av fellestjenester. Gjестene har

tilbud om full pensjon. Booking og alt det praktiske håndteres via hotellet, og gjestene har tilgang til campingplassen. Hyttene på festetomtene er de eneste som har klausul i festekontrakten om mulighet for utleie.

Det avgjørende for hvem som anses som eier og derfor abonnent, er ikke de formelle hjemmelsforhold, men hvem som er reell eier. Det foreligger ingen plikt til å tinglyse. HRA kan da ikke velge kun å forholde seg til grunnboken, særlig når det foreligger forhold som avviker fra det registrerte. Matrikkelen gir uansett ingen troverdighet. HRA betviler de forhold Seigerud har redegjort for, uten å undersøke eller veilede ham. I dette tilfellet er det Lygna Eiendom 2 DA som er eier. Allmenningen forholder seg til DA'et som fester i henhold til festekontrakten, noe som er bekreftet av revisor.

Ole Seigerud har nedlagt slik påstand:

1. Anken forkastes.
2. Ole Seigerud tilkjennes sakens omkostninger.

Lagmannsrettens vurdering

På Lygnasæter i Gran kommune ligger Lygnasæter hotell og campingplass. Ole Seigerud er involvert i driften av både hotellet og campingplassen. I nærheten av hotellet og campingplassen ligger tre hytter, som alle er til utleie: Like sør for campingplassen ligger hytta med gnr./bnr. 299/6, også kalt «Lygnahytta», innenfor et område som i reguleringsplanen er regulert til reiseliv. Denne hytta har sju soverom, og det er innlagt vann og avløp med tilhørende dusj og toalett. Om lag 6-700 meter nord for hotellet – i uregulert område – ligger to andre hytter med gnr./bnr./festenr. 299/1/20 og 21. Festenummer 20 er også kalt «Nikkebakken» og er en relativt nybygd hytte på ca. 60 kvm. Denne hytta er uten vann og strøm, men gjester har tilgang til blant annet dusj og toalett på campingplassen, som ligger om lag 7-800 meter unna hytta. Festenummer 21 er kalt «Hulderbo». Denne hytta er etter det opplyste ikke i god teknisk stand og leies ut bare i begrenset grad.

Saken reiser først spørsmål om de nevnte tre hyttene omfattes av kommunal renovasjonsordning. For det andre er det spørsmål om Ole Seigerud er ansvarlig for den renovasjonsavgiften som eventuelt påløper disse hyttene.

Eiere av eiendommer med husholdningsavfall er etter forskrift for innsamling mv. av husholdningsavfall for kommuner tilsluttet Hadeland og Ringerike avfallsselskap AS § 3 pliktig til å benytte den offentlige renovasjonsordningen. Forskriften er gitt i medhold av forurensningsloven, som i § 27 a gir følgende definisjoner av henholdsvis husholdningsavfall og næringsavfall:

Med husholdningsavfall menes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende.

Med næringsavfall menes avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner.

Loven sonderer dermed mellom husholdningsavfall og næringsavfall ut fra hvor avfallet kommer fra. Dette fremkommer også i lovbestemmelsens forarbeider, Ot.prp. nr. 87 (2001-2002) pkt. 2.6.2:

Avgjørende for om noe skal anses som husholdningsavfall eller næringsavfall, vil etter lovendringen være hvorvidt avfallet har sitt opphav i en husholdning eller i en virksomhet (privat eller offentlig), som driver næring, offentlig forvaltning eller frivillig arbeid. Med husholdning menes alle typer boliger med privat husholdning, også boliger som ikke benyttes regelmessig, herunder hytter, fritidshus etc. Hvorvidt en bolig skal defineres som en privat husholdning, vil bero på hvorvidt boligen i hovedsak bidrar til å gi beboerne rom for hvile og anledning til matstell. Dette vil omfatte både vanlige boligeiendommer, men også for eksempel studenthybler og andre eiendommer hvor bofunksjonen er det sentrale. En grense må likevel trekkes mot hoteller og pleieinstitusjoner, hvor hvile og matstell gis som del av en virksomhet, med høy grad av fellestjenester. Avfall fra slike institusjoner vil være å anse som næringsavfall.

Næringsavfall er alt avfall som ikke anses som husholdningsavfall, dvs. avfall som oppstår i virksomhet, enten privat eller offentlig. Næringsavfall vil selvsagt omfatte alt som tidligere er ansett som produksjonsavfall. Videre vil begrepet omfatte alt avfall fra butikker, kontorer, hoteller, pensjonater, verksteder og annen kommersiell virksomhet. Det avgjørende vil være om det rent faktisk drives virksomhet på stedet. Det er ikke nødvendig at virksomhetene har et økonomisk formål eller om en juridisk enhet har adresse på stedet. Et særlig grensetilfelle vil være avfall fra anleggsbrakker som brukes i virksomhet og som benyttes til matstell og hvile for arbeidere. Dette avfallet vil være å anse som avfall som skriver seg fra den aktuelle virksomheten og dermed som næringsavfall, med mindre brakken bebos over svært lang tid og tjener som bolig. Endelig skal definisjonen omfatte avfall som oppstår i institusjoner, for eksempel sykehjem, ideelle organisasjoner (foreninger eller lag), barnehager etc., selv om disse ikke har et økonomisk formål.

Enkelte typer eiendommer som fysisk fremstår som en enhet vil kunne generere både husholdningsavfall og næringsavfall, for eksempel gårdsbruk og virksomhet som drives fra bolig. Ansvarlig for eiendommen vil da stå fritt til å velge aktør mht. å ta hånd om den delen av avfallet som anses som næringsavfall, mens vedkommende er pliktig til å benytte kommunal renovasjonsordning for husholdningsavfallet. Ofte vil

det være naturlig at kommunen tar hånd om alt avfallet som stammer fra slike eiendommer, men det vil ikke lenger være et krav at kommunen gjør dette.

Det vil i tvilstilfelle kunne legges vekt på hvordan aktiviteten betraktes i andre sammenhenger, for eksempel skatterettslig. Det vil være aktivitetens karakter og ikke avfallets sammensetning som er avgjørende for om det dreier seg om husholdningsavfall eller næringsavfall

Det er ikke tvilsomt at avfall fra fritidsboliger som hytter og lignende er å anse som husholdningsavfall, jf. uttrykkelige bemerkninger om dette i forarbeidene. Slike eiendommer bidrar i hovedsak til å gi beboerne rom for hvile og anledning til matstell, slik at bofunksjonen er det sentrale. Dette fremgår også av Miljødirektoratets redegjørelse 10. september 2018 om renovasjonsavgift for fritidsboliger.

På bakgrunn av prosedyrene bemerker lagmannsretten at det ikke er avgjørende at eiendommene leies ut som del av næringsdrift. Også avfall fra utleide boenheter – både utleiehytter, -leiligheter og -eneboliger – faller klart nok innenfor lovens definisjon av husholdningsavfall. Avfall fra slike boenheter skifter ikke karakter av husholdningsavfall ved at boenhetene avfallet stammer fra, er utleid og at eier derfor kan ha en økonomisk gevinst – eventuelt som del av næringsvirksomhet – av utleieforholdet. Lagmannsretten legger derfor ikke avgjørende vekt på at Lygnasæter hotell sto som formell utleier av hyttene.

Lagmannsretten tar ut fra dette utgangspunkt i at avfall fra alle de tre hyttene som denne saken gjelder, er å anse som husholdningsavfall: Hyttenes hovedfunksjon er å gi beboerne rom for hvile og anledning til matstell. Selv om disse hyttene er noe ulikt utstyrt med hensyn til bad/toalett og kjøkkenmuligheter, slik beskrevet foran, er det ikke grunn til å skille mellom dem, idet alle innehar de sentrale funksjoner for å kunne gi beboerne rom for hvile og matstell. Også mer spartansk utrustede hytter – i dette tilfellet gjelder det særlig hytta «Hulderbo» – oppfyller de vesentlige kriterier for at avfallet skal anses som husholdningsavfall, fordi de er fullverdige boenheter der en privat bofunksjon er det sentrale. Lagmannsretten ser det ikke som avgjørende at hver enkelt leietaker i praksis oppholder seg kun kort tid i hyttene – typisk kun for en (lang-)helg.

Som det fremgår av det foran siterte fra forarbeidene, må det likevel trekkes en grense mot «hoteller og pleieinstitusjoner, hvor hvile og matstell gis som del av en virksomhet, med høy grad av fellestjenester.» Dersom boenheter trekker nytte av slike fellestjenester, vil avfallet etter forholdene kunne anses som næringsavfall. Etter lagmannsrettens syn vil dette i prinsippet også kunne gjelde for hytter dersom fellestjenestene er en betydelig og nødvendig del av beboernes opphold. Det skal, slik lagmannsretten ser det, likevel mye til, og det er i rettspraksis eksempelvis lagt til grunn at avfall fra langtidsplasserte

campingvogner på en campingplass er å anse som husholdningsavfall, se LG-2009-114892.

I Bratteng, Avfallsrett side 141 er følgende uttalt om grensen mellom husholdningsavfall og næringsavfall:

Samlet sett synes det som om hovedskillet mellom husholdning og næringsavfall bør trekkes ved om de aktuelle personer, innenfor det som oppfattes å være husrommet, selv utfører normale bofunksjoner som vask, renhold og tilbereding av mat med videre.

For lagmannsretten er spørsmålet derfor om hyttene saken gjelder, benytter fellestjenester i et slikt omfang at avfallet fra hyttene får karakter av næringsavfall.

Som det fremgår foran, er Lygnahytta en fullt utstyrt hytte som inneholder alle nødvendige fasiliteter for hytteoppholdet. Noe behov for fellestjenester fra campingplassen som ligger nært ved, eller fra restaurant på Lygnasæter, har derfor leietakerne ikke. Det er fremlagt flere leiekontrakter for utleie av Lygnahytta. Avtalene viser at leietakerne på frivillig basis – mot vederlag – kunne låne sengetøy fra utleier, i tillegg til å betale for obligatorisk sluttvask. Øvrige ytelser fra fellestjenestene fremgår ikke av kontraktene, men det fremgår at dersom leietakerne ønsker «ytelser fra oss gjør vi det vi kan for å bistå under opphold.».

Det heter videre om leietakernes plikter på avreisedagen i de fremlagte kontraktene fra 2018:

«Rydde» opp før dere forlater hytte på avreisedagen. Forutsetter at søppel er tømt og levert i Miljøhuset ved ferista, oppvaskmaskin er satt på, sengetøy og sengeklær ligger oppi sengene på tilhørende rommene, brukte håndklær ligger i en «haug» på baderommene i 1. etg.

Dette innebærer, slik lagmannsretten ser det, at Lygnahytta i all hovedsak var en separat husholdning, der det bare i liten grad ble benyttet fellestjenester. Riktignok måtte som nevnt leietakerne betale for obligatorisk sluttvask, og de kunne på frivillig basis benytte hotellets tjenester. Dette endrer likevel ikke at det alt vesentligste av de ytelser og tjenester som tilhører en privat husholdning, inngikk i selve leien av hytta.

Seigeruds forklaring om bruken av fellestjenester står i noe kontrast til de fremlagte kontraktene. Han forklarte at søppelhåndteringen ble endret, ved at han i stedet fikk privat henting av avfall. Dette er imidlertid ikke et forhold som endrer vurderingen av det sentrale kriterium etter loven – avfallets opprinnelse.

Om Lygnahytta forklarte Seigerud at personale fra hotellet reiste mye bort til hytta på kvelden med mat, og tok med frokost og lunsjpakke samtidig som de leverte middag. Seigerud forklarte imidlertid at dette bare gjaldt ca. halvparten av gjestene, og lagmannsretten oppfattet ham slik at omfanget av catering økte vesentlig i forbindelse med korona-pandemien. I alle fall for det tidsrom denne saken formelt gjelder, var derfor omfanget av catering vesentlig mindre, og etter lagmannsrettens syn ikke av et slikt omfang at avfallet fra hytta får karakter av næringsavfall. Cateringservice har dessuten preg av tilleggsytelser som ikke inngikk i prisen for leie, men som en tjeneste som var frivillig fra leietakernes side. Heller ikke det forhold at gjestene kunne benytte seg av hotellets badstue, endrer lagmannsrettens syn på avfallets karakter.

Lagmannsretten kan ikke se at det stiller seg annerledes med de to andre hyttene. Disse har større avstand fra hotellet og campingplassen, og det er derfor bokstavelig talt mindre nærliggende for leietakere å benytte seg av fellestjenestene. Lagmannsretten ser disse to hyttene som klart mindre integrert del av campingplass-/hotellområdet. Det er ikke fremlagt kontrakter for utleie av disse hyttene som avviker fra leiekontraktene til Lygnahytta, og lagmannsretten kan ikke legge til grunn som sannsynlig at det i utleiekontraktene av disse hyttene inngikk en høy grad av fellestjenester.

Seigerud forklarte riktignok at hytta Hulderbo ikke var i utleibar stand og derfor ikke ble utleid i særlig grad, kun gratis til kjentfolk, mens hytta Nikkebakken i større grad var utleid. Leietakerne til sistnevnte hytte fikk nøkler til campingplassen og kunne benytte dusj, toalett og vaskerom. Også disse gjestene kunne leie sengetøy.

Slik lagmannsretten ser det, er det likevel ikke tilstrekkelige holdepunkter for at disse to hyttene ikke i alt overveiende grad var selvstendige enheter som i hovedsak bidro til å gi beboerne rom for hvile og anledning til matstell, og der leietakerne selv utførte normale bofunksjoner.

Etter dette er lagmannsretten kommet til at avfall fra hyttene er å anse som husholdningsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a og den lokale forskriften, og derfor utløser avgiftsplikt for eier.

Seigerud har imidlertid bestridt at han er eier av eiendommene og at avgiftsplikten påligger ham.

Etter forurensningsloven § 34 fjerde ledd påligger gebyrplikten «den som eier en eiendom som omfattes av ordning for innsamling av avfall». Dersom eiendommen er bortfestet for 30 år eller mer, eller festeren har rett til å få festet forlenget slik at den samlede festetid blir mer enn 30 år, er det festeren som har gebyrplikten. Tilsvarende følger av forskrift for innsamling mv. av husholdningsavfall for kommuner tilsluttet Hadeland og Ringerike avfallsselskap AS.

Det er verken i loven eller forskriften gitt nærmere definisjoner av eier-begrepet. Etter lagmannsrettens syn er det imidlertid naturlig å ta utgangspunkt i den juridiske eller fysiske person som er *reell eier* av eiendommen. Tilsvarende er lagt til grunn i eiendomsskattelova for så vidt gjelder hvem som er skattepliktig for eiendomsskatt. Som uttalt blant annet i Finansdepartementets brev 26. april 2007, skal eiendomsskatt skrives ut til den som er faktisk eier av eiendommen. Departementet uttaler videre at hvem som står som eier i grunnboken derfor ikke er avgjørende, men det vil være en presumsjon for at den som er oppført som eier i grunnboken, også er den reelle eier. Ved vurderingen av hvem som er reell eier, utgjør grunnboken et viktig bevismoment for hvem som er faktisk eier og derfor skatte-/avgiftspliktig. Dersom det foreligger dokumentasjon for at faktisk eier er en annen enn den formelle eier, må dette legges til grunn. Lagmannsretten bygger på tilsvarende generelle utgangspunkter når den i det følgende vurderer om Seigerud er riktig pliktsubjekt for renovasjonsavgift på de tre hyttene saken gjelder.

For så vidt gjelder Lygnahytta, er Ole Seigerud oppført som eier i grunnboken. For lagmannsretten er dette et klart holdepunkt for at Seigerud også er reell eier. Grunnen som Nikkebakken og Hulderbo står på, er eid av stedets allmenning, men er punktfestet. Det fremgår av matrikkelen at Seigerud er registrert som fester av disse tomtene. Matrikkelen er ikke i denne sammenheng like troverdig som grunnboken, men etter lagmannsrettens syn gir også denne oppføringen et visst holdepunkt for at Seigerud er fester. Som nevnt foran hviler avgiftsplikten på fester ved langtidsfesteforhold, som lagmannsretten legger til grunn er tilfelle her.

Spørsmålet er om andre bevis bidrar til å belyse eier-/festeforholdene. Seigerud har gjort gjeldende at hyttene er eid av Lygna 2 Eiendom DA, som Seigerud er deleier av. Han forklarte imidlertid at overdragelse eller etablering av eiendomsrett/festerett ikke er formalisert ved skriftlige avtaler eller tinglyst – han ønsket ikke å betale for slike formalia. Etter lagmannsrettens syn kan det ikke, uten andre holdepunkter enn Seigeruds egen forklaring, legges til grunn at Lygna Eiendom DA er eier. Lagmannsretten peker på at særlig når eier-/festeforholdene på denne måten påstås fordelt mellom nærstående – her Seigerud og det selskap han er deleier i – er det liten grunn til å legge vekt på muntlige forklaringer uten noen grad av notoritet.

Seigerud har imidlertid vist til en revisorerklæring der det opplyses at alle tre hytteeiendommene er eid/festet av Lygna 2 Eiendom DA. Det fremstår imidlertid uklart hvor disse opplysningene stammer fra, særlig hvorfor dette avviker fra opplysningene i grunnboken og matrikkelen. Det er blant annet ikke vist til underlagsdokumenter som grunnlag for noen overdragelse. Som nevnt foran, finnes ingen formaliserte avtaler eller andre dokumenter der eier-/festeforholdene fremgår. Notoritet rundt revisors opplysninger mangler derfor. For alt lagmannsretten vet, kan opplysningene stamme fra Seigerud selv. Seigerud har ikke ført ytterligere bevis for å belyse grunnlaget for revisors opplysninger.

For så vidt gjelder Lygnahytta, er disse opplysningene ikke tilstrekkelige til å bygge på andre eierforhold enn det som fremgår av grunnboken. Etter lagmannsrettens syn er derfor Seigerud ansvarlig for renovasjonsavgiften knyttet til denne hytta.

For så vidt gjelder Hulderbo, kommer i tillegg at leiekontrakten for denne eiendommen er inngått mellom allmenningen og «Lygnaseter v/Ole Seigerud». Avtalen er inngått i 1992, før Lygna 2 Eiendom DA ble etablert. Lygnaseter er i denne sammenhengen ingen juridisk person – det er ikke angitt at dette er aksjeselskapet av samme navn – slik at avtaleparten i leieforholdet må anses å være Seigerud personlig. Allmenningens avtale om leie av Nikkebakken ble inngått med Seigerud personlig, uten at andre mulige rettssubjekter er nevnt.

Når det som nevnt ikke er inngått noen avtaler om overdragelse mellom Seigerud og selskapet, kan lagmannsretten ikke legge til grunn andre eiendomsforhold enn det som fremgår av matrikkelen og det leieavtalene gir uttrykk for. At allmenningen fakturerer selskapet for festeavgiften, endrer ikke dette. Dette kan like gjerne være utslag av intern fordeling av inntekter mellom nærstående rettssubjekter, som utslag av det reelle festeforholdet som det offentlige må holde seg til.

Lagmannsretten er etter dette kommet til at Ole Seigerud er ansvarlig for renovasjonsavgift som påløper eiendommene, som eier og fester av de aktuelle eiendommene.

Det er ingen uenighet om at Ole Seigerud skylder HRA kr 8 822 dersom han er ansvarlig for renovasjonsavgiften.

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS har etter dette vunnet saken, og har derfor som utgangspunkt krav på å få dekket sine rimelige og nødvendige kostnader ved saken, både for tingretten og lagmannsretten, jf. tvisteloven § 20-2 jf. § 20-5. Lagmannsretten har ikke funnet grunn til å gjøre unntak fra dette utgangspunktet etter § 20-2 tredje ledd. Saken har ikke budt på tvil, og saken har ikke slik velferdsmessig betydning for Seigerud at styrkeforholdet mellom partene tilsier unntak.

For tingretten gjelder utmålingsreglene i tvisteloven § 10-5. Advokat Huus-Hansen har på vegne av Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS krevd 17 644 kroner, hvilket anses rimelig og nødvendig.

For lagmannsretten har advokat Huus-Hansen fremlagt en saksomkostningsoppgave på 102 250 kroner. Etter lagmannsrettens syn er kravet vesentlig for høyt, sett hen til sakens begrensede økonomiske betydning og omfang. Selv om utfallet av saken vil kunne ha betydning for flere avgiftsår enn det saken direkte gjelder, er ikke den samlede

økonomiske betydning så vidt stor at det nedlagte arbeidet kan anses rimelig og nødvendig. Saken sto dessuten i vesentlig samme stilling som i tingretten. Riktignok ble det i første instans ikke gjennomført muntlige forhandlinger, men det vesentligste av ankesaken gjaldt rettslige spørsmål, i tillegg til at skriftlige beviser utgjorde det vesentligste av bevismaterialet. Når det hensyntas at saken var stanset, og at noe ekstra arbeid derfor var nødvendig, settes omkostningene til 60 000 kroner for lagmannsretten. Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS har fradragsrett for utgående merverdiavgift og tilkjennes derfor ikke dekning av slike avgifter.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er sykefravær, rettsferie og øvrig arbeid ved domstolen. Partene er orientert om forsinkelsen.

DOMSSLUTNING

1. Ole Seigerud dømmes til å betale 8 822 – åttetusenåttehundreogtjueto – kroner til Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS.
2. Ole Seigerud betaler Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS 17 664 – syttentusensekshundreogsekstifire – kroner i saksomkostninger for tingretten og 60 000 – sekstitusen – kroner i saksomkostninger for lagmannsretten.
3. Oppfyllelsesfrist for alle betalingsforpliktelser er 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.

Ola Rambjør Heide

Sverre Nyhus

Nina Sollie

*Dokument i samsvar med signert original:
Anne-Signe Schriwer (elektronisk signatur)*